

Grondelijke verclaringe van den swaren Slagh / tusschen der Croon Sweden/ende den Keur-Vorst van Saren ende de Keyserl. Armade tot Wittstock den seften October ouden stijl 1636. boozgeballen: Middsgaders een clare afbeeldinghe ende specificatie van alle de Regimenten/hooge ende lage Officieren/die by den selven Slagh gheweest zijn.

NA dat den Generael Johan Banier hadde oorde becomen van de Croon Sweden/ dat hy (waer 't mogelijcken) de Sarsische tot slagh soude dwinghen/ om also een cozt epinde te hebben van desen langhduyigen strijt/ ende dat hy so verre de fortunie hem niet wilde fabozabel wesen/ dat hy sijn retraits soude op Straelsundt nemen. Den boozt Generael nu een tijdt langh in 't Landt Lunenburgh ghelegen hebbende/ is hy met een volcomen resolutie na der Marek ghetrocken/ legghende hem by Zedenick/ in hope dat hy de Sarsische derwaerts locken soude/ ende van daer sich na Demmits wendende/ sochte alle geleghentheden om de Sarsische afbreuck te doen; maer gheene abantagie bindende/ trock weder op Sandau/ ende heeft die aldaer liggende Schipbugghe vermeerst/ met den Pas Havelbergh/ doende boozts een versock op de Werber Schants/ ende ten ware sijn Excell. Johan Banier tijdinge hadde ghecreghen/ dat de Armee van de Keyser ende Keur-Vorst van Saren tot Perelburgh gecomen was/ soude deselve uider haest vermeerst hebben. Sijn Excell. de Beleggeringe quiterende/ is met een grondelick voornemen na de Sarsische ende Keyserliche ghemarshjeert/ doch bindende deselve in sulcken posture ende boozdeel/ dat hy daer op gheen kans conde hebben/ trock derhalven op Wilsnach/ van meeninghe dat hem de Keyserliche volghen souden; maer soo haest den Generael Marasini/ Grave Hatzfeldt ende Keur-Saren tijdinge rregen/ dat Havelbergh huij on ghenade ende onghenade hadde overgegeven/ zynse eenfamentlijck na Pritzwalde ghegaen/ om haer Leggher tot Wittstock in campagne te leggen. Sijn Excell. Johan Banier is huij datelijck gevolght/ en ondertusschen heeft de Stadt Brandenburgh dooz ghebreck van Pulver sich aen den Keyserl. Major Militingh overghegheven. Den Sweedtschen Commandeur/ die in Brandenburgh boozt ghelegghen hadde/ van alles rapport aen sijn Excell. Banier gedaen hebbende/ creegh bevel den Pas Zedenick wel te verskeren/ om de Keyserliche het overcomen aldaer te beletten: Ende sijn Excell. Johan Banier ondertusschen advertentie becomende/ dat de Sarsische ende Keyserliche huij tot Wittstock vast gecampeert hadden/ is datelijck van Wusterhupsen opgetrocken/ marcherende met groote diligentie de Sarsische onder ooghen/ ende na ghehoudene krijghs-raedt wierde epubelick gheresolveert deselve in haer boozdeel aen te tasten/ werden den selven dach noch meester van den Pas Fressdoz/ welke de Keyserliche sonder groote teghstandt verlieten: Sijn Excell. den selven Pas met 1000 Musquetiers ende twee Regimenten Paerden besettende/ gingh op Wittstock aen/ niet aenfiende de moepelijckheyt om het Gheschut dooz de enghte van de Wegen dooz te brengen/ ende quam soo verre/ dat hy de Sarsische recht in 't ghesicht creegh/ bindende haer wel in defensie in een besloten Leger/ aen d'ene zijde hebbende de Stadt Wittstock/ ende aen d'ander zijde het Clooster ten Heplighen Gzaf/ op een hoogen Bergh/ scherpen Bergh ghe-naemt/ versterckt met 16 Redupten/ achter haer noch hebbende tot verskeringe een Bosch/ ende in 't af-dalen ofte Dalepe van den Bergh/ stont de volle Batalie. De Keyserliche ende Sarsische siende de Sweedtsche al pas a

pas aencomen/ hebben huij meeste force op de hooghte van den Bergh doen stellen: Waer op sijn Excell. Johan Banier ter stont de rechter vleughel met 600 Musquetiers/ meest Lijfslanders ende Ceurlanders/ midtsgaders ses Esquadrons gherommanderde ende ghereformeerde Croupen/ boozt het Stedeken Wittstock dede marcheren/ om also te beter in der Sarsische flancqueringe te comen: Datelijck daer aen volghde sijn Excell. den Bergh op bringhende met 8 Brigades/ bestaende in Piecken en Musquetiers/ ende also de linker vleughel dooz de groote van den Bergh en het Bosch seer qualijcken tot bechten comen konde/ ende de Keyserliche met het gros van 't Leger gheweldigh op de Sweedtsche inbielen/ oock dooz haer Canon veel volchs tresten/ begonsten eenige Regimenten te verflaunwen ende te retireren/ waer upt volghden datmen in 't Keyserl. Leggher dooz Trompetten liet uytblaffen de Victorie/ ende dat den Generael Banier doot ghebleven was: Maer den Generael de sijnne couragerende/ ende ondertusschen den Obersten Staelhans met den Veldt-Mareschal Leste/ die de linker vleughel commandeerden/ bestaende in vijf Esquadrons/ aen 't bechten krijghende/ begonsten de ghematteeerde Croupen wat aeffen te scheppen/ te meer dito Leste hem dooz het Bosch begebende/ de Keyserliche in hare rechte flancqueringe aen te tasten/ waer op de andere Croupen oock volgende/ wierde van weder-zijden seer manhaftigh gebochten/ ende de partypen souden als muppen teghens den anderen: Epubelick de Sweedtsche meester van het Sarsische Gheschut werdeude/ begonde deselve te verflaunwen/ te meer sijn Excell. Johan Banier oock noch eenige Croupen by het Bosch gheselt hadde/ dewelcke gheschekende ofter noch groot volck was staende/ ende den avondt vallende/ begonde een peber hem tot bluchten te stellen/ niet teghstaende den Keur-Vorst neersligghende gheuegh dede/ an de Croupen by- een te houden: Epubelick siende de Batalie verlorzen/ ende den Generael Marasini swarelijck ghequeest/ reedt met den Generael Slepnitz ende andere Officieren na Werben/ ende so op Maegdenburgh/ de Infanterie wierde meest gheslaghen/ allenelijck de kuyperje konde huij met den avondt best salveren. Sijn Excell. Johan Banier hadde in 't gevecht tusschen de kuyperen Musquetiers gestelt/ welke groote schade onder de Keyserliche deden. Haer woort was: *Of God wil. Ende der Sweedtsche: God met ons.* De Sarsische ende Keyserliche hadden witte Teekenen op de hoedt/ ende de Sweedtsche groene Superrens om den Arm. Daer sijn meer als 6 a 7000 Mannen op de plaats gebleven/ ende wel 2000 ghehangen. Na datmen wat uptgerust hadde/ wierde 40 stucken Gheschuts ende 6000 Wageneu behonden/ ende aen sijn Excell. gepresenteert ontrent 200 Standaarden ende Vaendelen. In summa 't is een so capitale Slagh gheweest/ als in Duytschlandt by desen krijgh gheschiet is.

Namen der principaelste Officieren van der Croon Sweden, ende hoe deselve in ordre stonden.
Den Generael Grave Johan Banier/ met de Obersten Luptenant Cossin/ marcheerden booz de rechter Marechal Leste de Batalie. (ter vleughel.
 Den Generael Kure met den Generael Staelhans de linker vleughel.
 Den Generael Major Verdun de Kesperbe.
 De Front ende rechter vleughel bestonde in dese navolghende Compagnien.
 Obersten Slangels Compagnie te paerde.
 Colonel Wachtmeester te paerde.
 Hertogh Frans Henrick van Saren Lanwenburgh
 Colonel Crakau Piecke en Musquetiers. (te paerde.
 Colonel Amiaen Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Thomas Schedits Piecke en Musquetiers.
 Generael Major Kage Piecken ende Musquetiers.

- Generael Johan Banier Piecken en Musquetiers.
 Colonel Abel Mada Piecken ende Musquetiers.
 De linker vleughel.
 Colonel Saboritzky Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Goltz Piecken ende Musquetiers.
 Marechal Leste Piecken ende Musquetiers.
 Luptenant Generael Piecken.
 Comte Hodits Piecken.
 Luptenant Colonel Beckman Musquetiers.
 Colonel Glaus wits Piecken.
 Colonel Berck Piecken.
 Colonel Debits Piecken.
 Den Generael Staelhans Piecken.
 De Batalie.
 Durkinghen Compagnie Piecken.
 De Esquadre van den Generael Banier/ bestaende in Marechal Leste Compagnie Piecken. (Piecken.
 Reserve.
 Colonel Birchhauwer Compagnie Piecken.
 Colonel Schael Piecken.
 Colonel Mant Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Verdun Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Famotzk Piecken.
 Colonel Dubalts Compagnie Piecken.
 Colonel Saboritzky Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Kucbaum Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Fozbetz Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Herbersteyn Piecken ende Musquetiers.
 Colonel Iren Compagnie Piecken.
 Galskyn Piecken.
 Colonel Douglas Piecken.

Register ende Namen van alle hooge Officieren van den Keyser ende den Keur-Vorst van Saren, midtsgaders de ordre die sy in haer Batalie ghehouden hebben.
Den Generael Grave Hatzfeldt ende den Generael Marasini marcheerde booz de rechter vleughel/ ende boerde de Abantgarde/ den Keur-Vorst van Saren de Batalie met den Gener. Major Denne/ Oberst Goltz/ Grave van Dalckensteyn ende Obersten Wilsdoz.
 Ordre van de Batalie.
 Generael Grave Hatzfeldt 88 Compagnien te paerde ende 144 te voet.
 Generael Wachtmeester Marasini 84 Compagnien te paerde ende 124 Compagnien te voet.
 Den Keur-Vorst van Saren 122 Compagnien te paerde ende 124 te voet.
 Namen der Regimenten.
 Generael Wachtmeester Wilsdoz.
 Generael Goltz.
 Grave van Dalckensteyn.
 Obersten Luptenant Onger 6 Compagnie te paerde.
 Generael Major Denne.
 Obersten Wilsrecht.
 Obersten Winsé.
 Obersten Daube.
 De Regimenten welke meest geconsumeert zijn.
 zyn dese navolghende.
 Grave van Colredo. Obersten Wendensals.
 Walskyn. Goltz. Crach. Papenheym.
 Alle dese boozt krijghs-macht bestonde in 240 Compagnien te paerde ende 349 Compagnien te voet. Het Voetvolck was gedeelt in ses groote Spaensche Esquadrons/ de kuyperje aen de vleughels. Item / by de 50 stucken Gheschuts/ groote menighe van Wagage Wageneu sijn daer by geweest/ alle na oorde getoekent/ ende de dooden ende Officiers met crupsjens.

AMSTERDAM, Voor Ian van Hilten, 1636.